

*Kto stratil majetok, nestratil veľa.
Kto stratil slobodu, stratil mnoho.
Kto stratil vieru, stratil všetko.*

Zásielku spracovala spoločnosť:
HENRIETTA - direct marketing, s.r.o.
P.O.BOX 1, 820 08 Bratislava 28, „D+4“
POŠTOVNÉ ÚVEROVANÉ
820 08 Bratislava 28

SVEDECTVO

vychádza od roku 1991
ročník 32
október 2022
cena 1,90 eura

10

ČASOPIS TABUIZOVANÝCH FAKTOV

Za slobodu aj na šibenicu

NÁŠ ROZHOVOR

Janette DRÁPELOVÁ je dcérou politického väzňa. S jej otcom sa matka zoznámila vo väzení, kam chodievala navštevovať svojho brata, tiež politického väzňa. Aj ďalší brat zo strany matky si posedel rok vo väzení za „nevhodné“ názory. Matkin otec bol legionárom a z Ruska si doviedol domov mladú Sibíračku. Ich syn Jaroslav Fabok v spomienkach zaznamenaných Ústavom pamäti národa sa priznal, že iba vďaka génom, ktoré sa v krajných situáciách prejavajú, vďačí za to, že sa nepoddal. Tlak zo strany režimu bol ohromujúci. Miestami aj trápny. Čo si môže myslieť odsúdený na doživotie, keď sa mu vyhrážajú predĺžením väzby o desať rokov? Tak otecko Janetty, ako aj jej strýko boli odsúdení v roku 1950 na doživotie. Za čo? O tom už pokračáva pani Janette.

● Povedali ste, že otecka súdili niekoľkokrát. Dvakrát odznel návrh

Janette Drápelová

Foto Eva Zelenayová

na trest smrti, potom doživotie, napokon vo väzení pobudol štrnásť rokov. V Jáchymove, v uránových baniach. Ako ste ho vnímali vy?

Bol kamarátsky, chodili sme do prírody, nikdy nekričal, ani matka, hoci ma vychovávali veľmi prísne. Stačilo mi do-

hovorí. Veľmi rád mal zvieratá, bol vtipný, jednoducho pohoda. Nebol diktátor, väzenie nezanechalo na ňom čosi, čím by potom terorizoval rodinu. Nie, to nie, lebo niekto môže mať z tohto obdobia v sebe čosi na celý život.

Pokračovanie na 10. strane

V čísle

Ján Litecký Šveda
Zamražený kaleidoskop
(cudzích slov) 2-8
Eva Zelenayová
Nemýl me si príčinu
s následkom 3

Eva Zelenayová
Zasadala Výkonná
rada PV ZPKO 4-5
Ján Košiar
Slávnosť
v Uňatíne 7

Marián Tkáč
Slovenské
sväťice 9
Ivan Mrva
Nezabúdajme na
6. október 12

Recenzia
Silvia Haladová,
Stanislav Labjak:
Vyprosený
a vymodlený 13

ročník 32 • október 2022

Zamračený kaleidoskop (cudzích slov)

Kaleidoskop je milá detská hračka, ktorej princíp spočíva v tom, že sa všelijaké malé sklíčka, korálky, samé osebe nijako zaujímavé, nahádzu do trubice, vyplnenej zrkadielkami a keď sa potom pozeráte do svetla, z tých čriepkov sa pri otáčaní poskladajú čarovné obrázky.

Aj ja tu prinesiem iba pár čriepkov, slov, raz väčších raz menších, niektoré aj cudzie, aby to bolo pestrejšie, pretože v súčasnej hektickej dobe je ťažké sústrediť sa na dlhšie úvahy.

✓ **Keď občas čítam pokrokové noviny**, najnovšie sa dozvedám, že politickí väzni nie sú občania, len tí ostatní. Viacerí sa ozývali s výčitkou, ako to, že napríklad časopis Svedectvo sa vydáva za peniaze či z peňazí všetkých občanov, čo pre mladých súdruhov je obrovský škandál. Vynechám teraz citovanie zákona (ktorý neovládajú ani úradníci Ministerstva vnútra SR) a iba pripomením, že aj my sme občania, aj my predsa máme nárok na niečo z našich peňazí, ktoré sme v daniach platili štátu, nielen všelijaké obskúrne spolky ako Sexistický kix a podobne. Dokonca vzhľadom na obeť, ktoré priniesli naši ľudia, ich nárok stojí morálne určite vyššie ako všelijakých spolkov „nemakačenkov“.

Odobierať prostriedky politickým väzňom môže iba úplne bezcharakterný človek, človek bez morálky. Samozrejme, veľmi dobre vieme, čo týmto komsomolcom predkáža – že náš časopis, tak ako celá naša členská základňa, stojí na kresťanstve, vlastenectve a antikomunizme. A na slobode slova, ktorá sa stala opäť rovnakým nepriateľom ako za komunizmu. No keď sme nepodľahli krvavému červenému teroru, nemienime podľahnúť ani tejto „light“ verzii červeného „tolerantného“ teroru.

✓ **Jedno z obvinení** bolo, že je tam „konšpiračná“ publicistika. Títo komunistickí potomkovia kráčajú pevne v šľapajách svojich predkov, predvádzajú rovnakú nekultúrnosť a nevedomosť. Keby aspoň nepoužívali cudzie slová, ktorým nerozumejú. Pretože slovo „konšpirácia“ znamená ukrývať činnosť tajnej politickej organizácie, sprisahanie, no náš časopis je presným opakom, pretože verejne pranierujeme, čo sa nám nepáči, a väčšinou riadne nahlas. Nuž, ale, keď ich predkovia stále žili v obave, že ich „dokonalý systém“ by mohli podkopať nejakí sprisahanci, ktorých obja-

vovali na každom kroku a posielali na popravisko či do Jáchymova...

✓ **Jeden, tiež pomerne pokrokový úradník** z ministerstva, ktoré George Orwell nazval „Ministerstvo lásky“, nám vytýkal, že uverejňujeme „hoaxy“. Dobré vieme, že slovo hoax znamená instrumentalizovanú lož. Keďže nie sme dokonalí, a nejaký omyl sa votrieť môže, slušne sme sa opýkali, aké lži sme to popísali. Dodnes sme odpoveď nedostali.

✓ **Keď sme už pri cudzích slovách**, tak si nutne musíme pripomenúť jedno, ktorým sa v poslednom čase neúmerne a bezhranične zasviňuje verejný priestor: fašizmus. Je to slovo – pľuvanec. Používanie nečistých slín namiesto presných pojmov je typické pre ľudí vychádzajúcich z kloaky. Veď jeho používanie a posadenie do politických súvislostí navrhol sám veľký generalissimus Stalin. A súdruhovia ho dodnes vzorne posluchajú.

✓ **Najčastejšie toto „antislovo“** počujeme v súvislosti s prvou SR, čo len polutovaniahodne poukazuje na ich úroveň historickej nevzdelanosti a neschopnosť používať cudzie slová, ktorým aj tak nerozumejú. Pre istotu pripomeniem jednu perličku, ktorá sa nám mimoriadne zaleskne na pozadí tejto komunistickej propagandy. Na Slovensku pôsobila v časoch prvej ČSR jedna ministrana, ktorá sa nazývala „Národná obec fašistická“. Tá mala v pražskom sneme dokonca jedného poslanca Jána Iváka. A ten vždy hlasoval – stavím sa, že neuhádnete – proti slovenskej čo i len autonómii...

✓ **No niektorým cudzím slovám** naša mladá neokominterná rozumie veľmi dobre, medzi také patrí napríklad imigrácia. Lebo to celkom zodpovedá internacionalizmu ich otcov. A aj ju vytrvalo presadzujú. Človek sa môže iba domnievať, prečo. Možno preto by tak radi pozývali prišielcov na Slovensko v čo najväčšom počte (teraz nemyslím Ukrajincov!), aby hádam oni dokonale spustošili to nenávidené Slovensko, keď ich otcovia sa to až tak celkom nepodarilo.

✓ **V literárnej prílohe postkomunistických novín** s červeným názvom som sa dočítal o doneba volajúcom „škandále“, že po intervenciách rodičov a čitateľov stiahli jednu knihu (autorka a názov sú nepodstatné) z nominácie na Cenu René – Anasoft litera pre gymnazistov. Pre šťastie explicitné sexuálne scény a šťastie pre opisy úchylného správania.

Pokračovanie na 8. strane

SVEDECTVO, mesačník Politických väzňov Zväzu protikomunistického odboja • **Vydavateľ:** PV ZPKO, založený v roku 1990 pod názvom Konfederácia politických väzňov Slovenska (KPVS) • **Šéfredaktorka:** Eva Zelenayová • **Redakčná rada:** Ján Košíar (predseda), Ján Litecký Šveda, Ivan Mrva, Peter Mulík, Ivan A. Petranský, Jozef Rydlo, Juraj Vrábel a Eva Zelenayová • **Adresa redakcie:** 811 06 Bratislava, Obchodná 52 • **Telefón:** 02-5263 8156 • **e-mail:** ustredie@pv-zpko.sk • **webová stránka:** www.pv-zpko.sk • **IČO:** 00679879 • **Cena jedného výtlačku:** 1,90 EURA • **Predplatné 20 EUR/kalendárny rok** • **Predplatné pre zahraničných abonentov: 50 USD** vrátane poštovného. • **Číslo účtu v Prima banka Slovensko, a.s.:** SK74 3100 0000 0040 0012 8109 • **EV:** 3851/09 • **Tlač:** PRINTLAND, s.r.o. • **Nevyžiadané rukopisy nevraciam** • **ISSN:** 1338-404X • **MATERIÁLY** uverejnené v rubrikách „Čitateľské fórum“ a „Spomienky“ vyjadrujú názory občanov a čitateľov.

Bude v Leopoldove múzeum?

Predseda PV ZPKO Ján Litecký Šveda dostal list od splnomocnenca občianskeho združenia Don Titus pána Radošinského, ktoré navrhuje, aby sa v Leopoldove zriadilo múzeum obetí komunizmu.

Táto idea nie je pre našu organizáciu nová, zatiaľ však nenašla inštitucionálnu podporu. S návrhom sa oboznámili členovia Výkonnej rady PV ZPKO a vyjadrili s ním súhlas. Pre rovnaký účel majú upravenú časť väznice aj v rumunskej Jilave. Na snímke členovia PV ZPKO počas tohtoročnej pietnej spomienky v Leopoldove na nespravodlivo väznených. (zl)

Nemýl'me si príčinu s následkom

Zaujímavé! Demokratické nástroje ako sloboda prejavu či sloboda zhromažďovania sú podľa monitorovacej správy o stave extrémizmu v Slovenskej republike využívané na komunikovanie svojich myšlienok a šírenie rozličného druhu propagandy širokej verejnosti. Preto v januári 2021 schválila vláda SR Konceptiu boja proti radikalizácii a extrémizmu do roku 2024.

Samotná štylizácia správy vzbudzuje pocit deficitu slobodnej spoločnosti. Napríklad sa v nej uvádza, že „viaceré z nahlásených nenávistných prejavov mali v roku 2021 spoločného menovateľa, a tým bolo vymedzenie sa proti tzv. otvorenej spoločnosti a jej podporovateľom, predstaviteľom (politickým aj verejne činným osobám), často doplnované rôznymi konšpiračnými teóriami, dezinformáciami a hoaxami“. Správa teda hovorí o tom, koho nemožno kritizovať. Politikov a verejne činné osoby, otvorenú spoločnosť a jej predstaviteľov. Aby sme rozumeli, náďacie otvorenej spoločnosti po roku 1989 nielen na Slovensku zakladal George Soros. Sám vo svojich publikáciách tvrdí, že otvorená spoločnosť rovná sa liberálna demokracia. Inými slovami, na Slovensku sa kritika liberálnej demokracie pomaly stáva trestným činom, rovnako ako kritika Sorosa, kto-

rého koncepcia priamo menuje ako nedotknuteľného.

Kto na Slovensku monitoruje nenávistné prejavy na internete? Podľa správy sa monitorovacích cvičení za SR pravidelne od roku 2017 zúčastňuje nezisková organizácia digiQ. Monitorovanie prebehlo na otvorených platformách Facebook, Instagram, YouTube, Twitter, TikTok, Jeuxvideo.com na základe spolupráce s Európskou komisiou, IT spoločnosťami a organizáciami

SLOVO SVEDECTVA

občianskej spoločnosti v rámci Kódexu správania na účely boja proti nenávistným prejavom na internete. Monitoring potvrdil celosvetové trendy šírenia nenávistných rasistických, antisemitických, antielitných či protiimigračných nálad.

Ako chce vláda bojovať proti náladám? Je nenávistný prejav extrémizmom? Prečo sa spoločnosť radikalizuje? Ak sloboda slova či sloboda zhromažďovania prekáža vládnej moci a má v úmysle ich obmedziť, odstraňuje je následok, nie príčinu radikalizácie.

Od útleho detstva sa človek prejavuje podľa toho, čo sa mu páči a čo nie. Ak mu spôsobujete bolesť, protestuje, dalo by sa povedať, má nenávistný prejav. Zvyčajne rodičia ochránia dieťa pred nebezpečenstvom. No kto ochráni dospelého človeka pred boles-

ťou, ktorú mu spôsobujú elity? Elity v riadiacich pozíciách štátu. Ústava vymedzuje možnosti správania sa pri akejkoľvek záťaži. Nezapodieva sa pocitmi človeka. Poskytuje mu však slobodu slova i zhromažďovania.

Do roku 1993 som pracovala v denníku Smena. Do roku 1989 nejestvovali v tlači žiadne politické komentáre, ale mohli sme písať poznámky na rozličné spoločenské témy. Osemdesiate roky priniesli perestrojku a ja som sa rozhodla vyskúšať ostrážitosť vedenia redakcie. Napísala som poznámku na tému štrajk. Hlavný sekretár redakcie, ktorý kontroloval každý príspevok do novín, sa objavil vo dverách kancelárie s mojou poznámkou a s úsmevom na tvári mi povedal: To myslíš vážne?

Na túto príhodu som si spomenula pri rozhovore s pani Drápelovou, dcérou politického väzňa, s ktorou je uverejnený rozhovor v aktuálnom Svedectve. Ustavične zdôrazňovala, ako veľmi chýbala oteckovi, ale aj ďalším členom rodiny, sloboda. Za slobodu obetoval štrnásť rokov v Jáchymovských baniach. Ja som obstála lepšie, iba moja poznámka putovala do koša. Zdá sa, že koncepcia boja proti radikalizmu a extrémizmu opäť siaha na našu slobodu. Dožijeme sa nového Jáchymova?

Eva Zelenayová
šéfredaktorka

Zasadala Výkonná rada PV ZPKO

Po korone v kompletnom zložení

Výkonná rada PV ZPKO sa po pandemickom období prvýkrát zišla v kompletnom zložení v Bratislave 7. septembra 2022. Telefonicky sa k rokovaniu pripojil čestný predseda PV ZPKO Arpád Tarnóczy s viacerými podnetnými návrhmi. K súčasnému stavu v spoločnosti povedal: „Nemôžem povedať, že žijeme na slobode, hovorím, pokračuje náš život mimo väzenia.“ Tiež pripomenul, že zo svojich pozícií po roku 1989 neodíšiel ani jeden komunista. Napriek chorobe by sa ešte rád zúčastnil pietnej spomienky 17. novembra. Členovia výkonnej rady (ďalej len VR) sa s jeho názormi stotožnili.

Zasadnutie VR otvoril a jej členov privítal predseda PV ZPKO Ján Litecký Šveda. Prítomní boli obaja podpredsedovia organizácie Štefan Novák a Rafael Rafaj, za jednotlivé regionálne organizácie Rafael Rafaj (Bratislava), Eva Hluchová (Trnava), Helena Hoštáková (Trenčín), Kvetoslav Gregor (Žilina), Alžbeta Loudová (Nitra), Helena Halková (Banská Bystrica), Mária Dvorčáková (Prešov) a Juraj Vrábel (Košice).

Predseda organizácie požiadal regionálnych predsedov, aby do 20. decembra 2022 nahlásili plán podujatí na budúci rok s predpokladanými výdavkami. Ide totiž o nevyhnutnú položku pri žiadosti o dotáciu na budúci rok.

Správy o činnosti je potrebné zaslať vedeniu organizácie do 15. decembra 2022. A do 30. októbra 2022 je potrebné nahlásiť zoznam členov podpredsedovi PV ZPKO Rafaelovi Rafajovi a to podľa členenia: väzeň, manželka, syn, dcéra, sympatizant...

Potrebujeme každé euro

Ján Litecký Šveda požiadal funkcionárov, aby sa viac venovali výberu členských príspevkov, najmä vzhľadom na sú-

časnú finančnú situáciu. Tiež upozornil na možnosť odvieť dve percentá z dane pre našu organizáciu. Dôležité je aj získavanie ďalších členov a podľa stanov, každý, kto nebol členom KSS a ŠtB môže sa stať našim členom. Pripomenul, že pretrvávajúcou úlohou je vyhľadávať ľudí na rozhovor, aby ich osudy zostali zaznamenané. Taktiež uviedol, aby na spoločné akcie si nezabudli naši členovia dávať odznaky.

Účtovníčka Eva Litecká Švedová oboznámila prítomných s finančnou situáciou našej organizácie.

V diskusii dominovala téma zákonov o protikomunistickom odboji, o príplatku k dôchodku politickým väzňom a opäť zaznela kritika nielen na zlé nastavenie zákonov, ale aj na spôsob lustrovania politických väzňov. Členovia našej organizácie sú nespokojní aj s dĺžkou vybavovania štatútu veterán protikomunistického odboja.

Zákony diskriminujú obeť komunizmu

Pani Margita Zimanová sa osobne vložila do iniciovania nápravy krívd z nedokonalých zákonov a počas dňa otvorených dverí v NR SR oslovila v tejto veci poslancov NR SR i predsedu parlamentu Borisa Kollára. Na stretnutie s ním sa pripravuje aj vedenie PV ZPKO.

Helena Halková oznámila, že pani Zimanová ju poprosila, aby tlmočila VR jej požiadavku, riešiť zákon o odškodnení detí politických väzňov.

Ján Litecký Šveda podotkol, že rokujú s ÚPN a viacerými stranami, aby sa zákony zmenili. Že písal list predsedovi predstavenstva kvôli nezmyselnému a ponižujúcemu dotazníku, ktorý musia vyplniť členovia organizácie, aby získali štatút veterána protikomunistického odboja, čo je podmienka na príplatok k dôchodku. Dotkol sa aj návrhov na štátne vyznamenanie. Po diskusii padlo rozhodnutie, že organizácia opäť predloží svoje návrhy a to nielen prezidentskej

Juraj Vrábel (vľavo) sa rokovania výkonnej rady zúčastnil prvý raz.

Foto Eva Zelenayová

Zľava Rafael Rafaj, Kvetoslav Gregor a Helena Halková. ● Helena Hošťáková, Ján Litecký Šveda a Ján Košiar počas zasadnutia výkonnej rady.

Foto Eva Zelenayová

Cez mobil (v rukách predsedu) sa prihovára Arpád Tarnóczy.

Juraj Vrábel, Eva Hluchová, Štefan Novák a Mária Dvorčáková.

Foto Eva Zelenayová

kancelárii, ale aj kancelárii predsedu NR SR, ktorý udeľuje Štátnu cenu Jozefa Miloslava Hurbana.

V diskusii k pamätným tabuliam informoval K. Gregor o rokovaní smerujúcom k odhaleniu pamätnej tabule pripomínajúcej vzburu veriacich v Čadci. Vyžiadala si vyše dvesto odsúdených. K odhaleniu pamätnej tabule by malo prísť na budúci rok a pri tejto príležitosti navrhol usporiadať seminár a pozvať renomovaných historikov.

Oslavy Dňa boja za slobodu a demokraciu 17. novembra sa uskutočnia tak ako doteraz pietnou spomienkou na bratislavskom cintoríne Vrakuňa, pri centrálnom pamätníku obetí komunizmu.

Spoločenstvo politických väzňov

Predseda organizácie informoval členov VR, že dostal list od splnomocnenca občianskeho združenia Don Titus pána Radošínskeho, ktorý navrhuje, aby sa v Leopoldove zriadilo múzeum obetí komunizmu. Vyjadril súhlas s týmto návrhom a poukázal na podobné múzeum v Rumunsku (Jilava), kde majú za tým účelom upravenú časť väznice. Návrh podporili aj ostatní členovia VR. Vzhľadom k tomu, že rezort vnútra ignoruje finančné potreby organizácie, jednomyselnú podporu získal aj návrh, aby PV ZPKO v prípade zamietnutia rokovania o napravení potupnej dotácie usporiadalo protestné zhromaždenie pred budovou Ministerstva vnútra SR. V tomto smere prejavilo pochopenie našej organizácie aj medzinárodné združenie politických väzňov INTERASSO, ktoré poslalo protestný list ministrovi vnútra.

V diskusii odznelo viacero podnetných návrhov. Juraj Vrábel hovoril o možnej spolupráci s múzeom obetí komunizmu v Košiciach a o potrebe spolupracovať s ÚPN na udeľovaní ocenení pre politických väzňov. Ďalej pripomenul, aby každý člen, ak ide rokovať v mene PV ZPKO, oboznámil o svojom úmysle vedenie organizácie. Postupne každý predseda regionálnej organizácie poskytol informáciu o činnosti. Štefan Novák zdôraznil, že „sme spoločenstvo politických väzňov a nie štátna organizácia ani eseročka. Mnohí, vrátane potomkov to necítia, nie je to v nich, ale my zachovajme štatút politických väzňov a nie štátnej organizácie“.

Eva Zelenayová

Deň kvetov v Košiciach

V Košiciach v centre mesta sa 11. septembra t.r. v Južnom parku pri kaplnke sv. Michala uskutočnila pietna spomienka „Košický deň kvetov“. Košičania si každoročne spomínajú na tragédiu, ktorá sa odohrala 7. septembra 2008. V tento deň na chorvátskej diaľnici A1 medzi Zadarom a Splitom, neďaleko mestečka Gospič, autobus Karosa v plnej rýchlosti narazil do betónového stĺpu. Svedkovia, ktorí prežili túto haváriu, hovoria o hrôze. Táto nehoda šokovala celé Slovensko. Aj napriek nesmiernemu úsiliu záchranárov sa niektorým účastníkom zázjazu už nedalo pomôcť. Spolu s dvoma vodičmi zahynulo 16 Slovákov. Išlo prevažne o Košičanov, ktorí chceli v Chorvátsku stráviť príjemnú dovolenku.

Primátor Košíc Jaroslav Polaček pozval na toto podujatie aj našu Regionálnu organizáciu PV ZPKO. Položením kvetov a uctením si pamiatky zosnulých sa na pietnej spomienke zúčastnili podpredseda PV ZPKO Štefan Novák, predsedníčka RO PV ZPKO v Prešove Mária Dvorčáková, predseda RO PV ZPKO v Košiciach Juraj Vrábel,

Členovia PV ZPKO v Košiciach počas pietnej spomienky.

Foto archív

predseda košickej pobočky PV ZPKO Ing. Ján Brodňanský a členovia organizácie PV ZPKO Marián Žalobín a Ing. Jozef Timko.

Juraj Vrábel

Ukáže sa šľachetné srdce poslancov?

Predsedníčka regionálnej pobočky PV ZPKO v Žiari nad Hronom Margita Zimanová navštívila 1. septembra 2022 Národnú radu SR počas dňa otvorených dverí. Jej cieľ bol jasný, osloviť poslancov a predsedu parlamentu a požiadať ich o nápravu zákona, ktorý neumožňuje odškodniť detí politických väzňov, ak nezomreli počas výkonu trestu.

To sa priamo dotýka mamičky pani Zimanovej, ktorá sa z väzenia vrátila. Pani Zimanová 4. septembra t.r. napísala aj list predsedovi NR SR Borisovi Kollárovi, v ktorom o. i. uviedla: „Išla som z parlamentu ku hradu, kde mali strany stánky a zhovárala som sa s poslancami. Bola som rada, že som sa stretla s pani poslankyňou Annou Andrejuovou, ktorá bola pri zrode zákona č. 274/2007 a spýtala som sa jej, prečo s takým zákonom súhlasila. Že ja s bratom nedostaneme odškodnenie za mamičku, lebo že sme neboli siroty. Začala mi hovoriť veci, ktoré som považovala za kruté, aby sme nedostali za mamičku odškodnenie. Ja som jej na to povedala, že takýchto poslancov, čo s týmto zákonom súhlasili, by som dala na mesiac do väzenia, aby sa v podzemí zhovárali s potkanom, ako moja mamička.“ Ďalej napísala predsedovi parlamentu, že navrhla pani poslankyni, aby v parlamente

interpelovala za novelu zákona „a verím, že poslanci, ktorí majú dobré a šľachetné srdce, zahlasujú za zmenu zákona“, nádeja sa nielen pani Zimanová, ale všetci pozostalí po politických väzňoch, ktorí nezomreli vo väzení, ako to vyžaduje súčasná právna norma.

(red)

Margita Zimanová v rozhovore s ministrom Milanom Krajniakom.

Foto archív

21. august v Detve

V deň 54. výročia vpádu vojsk Varšavskej zmluvy na územie vtedajšieho Česko-Slovenska si pripomenuli tieto smutné udalosti v Detve členovia regionálnej pobočky PV ZPKO v Lučenci. Na akte kladení vencov k pamätní-

ku obetiam invázie spojeneckých vojsk sa zúčastnili predstavitelia Mestského úradu, primátor mesta Ján Šufliarsky i početní obyvatelia mesta. Odznali príhovory odsudzujúce nielen vojenský zásah proti demokratizačnému procesu v našom štáte, ale aj totalitný režim v krajinách východného bloku.

Elena Krčmáriková

V Nitre spomínali

Nezabúdame na nášho bývalého predsedu RO PV ZPKO v Nitre Dezidera Greguša. Pri jeho hrobe v Lužiankach si 26. augusta t.r. pripomenuli deviate výročie jeho smrti Mária Balážová, Anna Mesárošová, Agáta Fišerová, Jozef Turček a predsedníčka organizácie Alžbeta Loudová.

Myslíme na neho, chýba nám. Položením kytice, zapálením sviečok a tichou modlitbou sme sa poklonili jeho pamiatke. Ale nezabúdame ani na ďalších našich členov, ktorí nás navždy opustili: Cecília Bartová z Bádice (2. výročie úmrtia) a Miroslav Sarvaš z Nitry (5. výročie úmrtia). Syn švagrinej nebohého kardinála Jána Chryzostoma Korca, Jozef Korec, nás pozval na sv. omšu, ktorá sa konala 9. septembra pri príležitosti štvrtého výročia úmrtia jeho matky a našej dlhoročnej členky Márie Korcovej. Poďakoval sa nám za udržiavanie trvalej spomienky na jeho matku.

Spolu s manželom Bohumilom Loudom sme potom položili kvety a zapálili sviečky na hrobe Márie Korcovej a jej manžela Antona Korca a venovali sme im tichú modlitbu.

Aižbeta Loudová

Alžběta Loudová

● Členovia nitrianskej organizácie PV ZPKO sa pravidelne stretávajú na miestach posledného odpočinku politických väzňov.

Foto archív

Pamätná tabuľa biskupovi Pavlovi Hnilicovi SJ

Slávnosť v Uňatíne s arcibiskupom Babjakom

Biskup Pavol Hnilica, ktorý je pochovaný v trnavskej katedrále, má od nedele 25. septembra pamätnú tabuľu aj v rodnej obci. Pavol ako mladý jezuitský klerik bol vysvätený za kňaza tajne v Rožňave 29. septembra 1950. Po 72 rokoch od tejto udalosti – zrodu „tajnej“ umlčanej Cirkvi – si pamätnou tabuľou svojho rodáka pripomenula rodná obec Uňatín, ktorá je súčasťou farnosti Bzovík (okres Krupina). Do roku 2008 patrila pod Bratislavsko-Trnavskú arcidiecézu.

Hlavným celebrantom a kazateľom na svätej omši bol emeritný prešovský arcibiskup-metropolita vладыka Ján Babjak SJ, s ktorým koncelebrovali spolubratia jezuiti Ján Ďurica, Ladislav Šofranko a Marcel Mecko ako aj diecézni kňazi Michal Válka i Šebastián Košút a Ján Košiar, ktorí boli v Ríme dlhoročnými spolupracovníkmi otca biskupa Hnilicu. Samozrejme nechýbal domáci pán farár vdp. Vladimír Slovák, ktorý tabuľu z poverenia biskupa Mariána Chovanca (z apoštolskej postupnosti idúcej skrze biskupa Hnilicu) po svätej omši odhalil a požehnal. Pozdravný list pri tejto príležitosti zasla aj žilinský biskup Tomáš Galis.

Uňatínske ženy na čele s pani starostkou Lenkou Sedmákovou pripravili domácim i vzácnym hosťom zblízka

Ján Hnilica, arcibiskup Ján Babjak, Ján Košiar a Vladimír Slovák po odhalení pamätnej tabule.

Foto Štefan Suchý

i zďaleka štedré agapé. Osobitne sme boli radi, že na slávnosti sa zúčastnil aj brat otca biskupa Pavla, Dr. Ján Hnilica.

Ján Košiar

Zamračený kaleidoskop (cudzích slov)

Pokračovanie z 2. strany

Pobúrený autor príspevku to vyriešil už v titulku: „Nicol, René a úchylní dospeláci“. Je to úplne jasné – ak si neprajete výchovu svojich detí nemorálnou literatúrou, tak ste úchylní.

✓ **Takýmto nehoráznostiam treba čeliť už v zázrodku**, aby sme sa postupne nedočkali toho, ako v Nórsku ideologickí sudcovia odsúdili feministku (!) Christinu Ellingsen na tri roky (!) zato, že odmietla uznať jednému chlapovi, že je lesbická matka. Čím ho nenávisťne diskriminovala a ponížila. Podľa autora spomenutého príspevku je to teda tiež nejaká úchylná dospeláčka. Také niečo normálny človek nevymyslí. Ale skúste nazvať niekoho, kto polonahý pobehuje po námestí, najlepšie s nejakým pierkom v zadku a napodobňuje pohlavný akt či onániu, že je úchylák. Už aj u nás budete mať za chvíľu väzenie isté, veď všelijaké nevládne organizácie sa snažia zo všetkých síl! A zo všetkých peňazí svojich sponzorov. Slovo úchylák je totiž dávno rezervované pre heterosexuálnych bielych kresťanov, ako nám to suverénne predviedli v uvedených novinách.

✓ **„Putinove represie smerujú priamo proti nacionalistom a konzervatívcom**. Kde sú jeho kresťanské alebo konzervatívne hodnoty? Nikde. Čo sa ráta, je 9. máj, deň víťazstva, veteráni Červenej armády a boj proti nacistom. Putin nie je ani náboženský, ani konzervatívny človek. Preňho sú náboženstvo a rodiny iba ďalší nástroj propagandy. Čo je mu sväté, je dedičstvo Sovietskeho zväzu.“ (Dimitrij Savin, ruský historik a autor v lotyšskom exile).

✓ **Samozrejme, že v týchto časoch sa nedá vyhnúť vojne na Ukrajine**. Čo je pre mňa osobne a z nášho pohľadu politických väzňov až nepochopiteľné a priam tragické, ako veľa našich národnárskych politikov sa nehanbí byť na strane brutálneho okupanta Putina. A jeho bezočivo lživého slovníka, odkukaného od výpalníkov, o čom sme už písali (Svedectvo č.4). Keby boli aspoň ticho, žiaľ, dnes ani naši vedúci činitelia nepoznajú múdru pravdu: „Keď sa veľkí bijú, malí pod stôl!“ Už sa nepamätajú, či armáda tu rozkopala slovenskú samostatnosť, dosadila k moci masového vraha Beneša a deportovala desaťtisíce nevinných do gulagov? Samozrejme, že aj za pomoci neschopnej slovenskej svoloč, ktorá iba takto mohla zasadnúť k válovom, ale tí neboli ani len piate koleso na voze.

✓ **Malá odbočka do Buchenwaldu** – keď sme v rámci Kongresu INTERASSO v roku 2021 v nemeckom Ettersburgu boli na prehliadke bývalého koncentračného tábora, bolo nápadné, ako málo barakov tam zostalo. Vo veľkej väčšine boli vyznačené iba pôdorysy. Až som sa od ruského spisovateľa Sašu Filipenka dočítal, že „všetky baraky, ktoré boli

v koncentračnom tábore Buchenwald, boli vlastne rozobraté a prevezené do gulagov v Sovietskom zväze.“ Čo ale sovietskom nebránilo, aby aj v tom zvyšku nespravili v roku 1945 ďalší, ako to oni nežne nazvali, „Špeciálny tábor č. 2“, kde bolo okrem zajatcov internovaných asi 28 000 väzňov a 7000 z pomsty popravených.

✓ **Cez internet dostávam každú chvíľu maily**, v ktorých sa opisujú zločiny amerických imperialistov a ich vojenské akcie. Upozorňujem svojich nezištných „dopisovateľov“, že ja o nich dobre viem a nerobím si o amerických globalizátoroch žiadne ilúzie. Ale zatiaľ som od nich nedostal žiadnu poštu s takým obyčajným údajom, že aj ten super stroja mieru, sovietske Rusko, viedlo od roku 1917 už 60 ozbrojených invázií. Nehovoriac už o tom, že práve Marxov komunizmus je pôvodca a ideológia všetkej globalizácie. Aj historicky globalizácia je červená, čo sa už v poslednom čase ani veľmi neskrýva. Nie, ja nie som za žiadnu globalizáciu, ani sovietsku, ani americkú. „Malý“ rozdiel je len v tom, že aj keď si o tom, čo prinášajú Američania, nič nenahovárám a vidím ten umelohmotný úpadok, presadzovanie gýča, či popieranie našich kultivovaných európskych zvykov, vždy je predsa len lepšie, keď na konci spúšte zostane americká cola a žuvačky ako sovietsky ostnatý drôt.

Tak toto sú tie čriepky, no na rozdiel od detského kaleidoskopu, tieto nám nedávajú žiadny čarovný obrázok pre potešenie, skôr na výstrahu. Ani keby sme ho otočili rovno do slnka. Možno by sme občas našli aj krajšie sklíčka (teraz napríklad výsledky volieb vo Švédsku a v Taliansku), ale na ozaj pekný súmerný obrázok je to stále ešte málo. Zatiaľ je to ako s tou povestnou babkou, čo robila v národnom podniku na výrobu šijacích strojov, a keď si doma chcela z postupne nakradnutých súčiastok jeden poskladať, vždy jej z toho vyšiel samopal.

Zatiaľ sa musíme utešovať z neodškriepiteľného faktu, že každá moc, založená na 2+2=5, zákonite raz padne. Ale čo potom s toľkými ruinami?

Ján Litecký Šveda
predseda PV ZPKO

Slovenské svätice

Pri slovenských svätých máme na mysli predovšetkým mužov – pričom o niektorých, mučeníkoch – sa hovoriť, ba ani myslieť nesmie. Pristavíme sa teda pri slovenských sväticiach. V Katolíckej cirkvi je ich dosiaľ – podľa miesta narodenia, ale aj pôvodu – v „rôznych úrovniach svätosti“ šesť.

Sv. Alžbeta Uhorská

Najstaršou a jedinou sväticou v pravom zmysle slova – bola totiž v 13. storočí vyhlásená za svätú cirkevnou vrchnosťou – je sv. Alžbeta Uhorská, aj Durínska, ktorá sa narodila 7. júla 1207 v Bratislave ako dcéra uhorského kráľa Ondreja II. Už ako jednoročnú ju zasnúbili s durínskym grófom Ľudovítom IV., ktorý mal v tom čase osem rokov. Zosobášili ju ako 14-ročnú a jej svätosť sa spája s pomocou chudobným a chorým, pričom jej život zreteľne poznačili ideály súčasníka sv. Františka z Assisi. Je jej zasvätená najväčšia sakrálna stavba na Slovensku Dóm sv. Alžbety v Košiciach a pomník má aj na Bratislavskom hrade.

Žofia Bosniaková

Medzi slovenské svätice zaraďujeme aj barónku Žofiu Bosniakovú, ktorá sa narodila v rodine významného protitureckého bojovníka Tomáša Bosniaka na Šurianskom hrade 2. júna 1609. Zomrela 28. apríla 1644 na Strečne v chýre svätosti, aj keď k jej oficiálnej kanonizácii dosiaľ nedošlo. Pochovali ju v kaplnke na Strečnianskom hrade. Keď sa tu jej telo našlo po 54 rokoch, bolo takmer neporušené, pričom všetky ostatné vtedy nájdené telá boli spráchnivené a rozložené. V roku 1729 slávnostne preniesli jej ostatky do kostola v Tepličke nad Váhom, kde boli až do 1. apríla 2009. V ten deň ich zapálil muž zo Žiliny. Kardinál Ján Chryzostom Korec v novembri 1997 oznámil ustanovenie diecéznej komisie na prípravu podkladov k procesu blahorečenia Žofie Bosniakovej. Činnosť tejto komisie – tentoraz už v rámci Žilinskej diecézy – údajne prebieha dodnes.

Bl. Miriam Terézia Demjanovičová

Treťou je blahoslavená Miriam Terézia Demjanovičová ako panna a mystička. Narodila sa 26. marca 1901, žila i zomrela 8. mája 1927 v Amerike, no v roku 1976 pri dvestoročnici USA ocitla sa medzi najslávnejšími americkými Slovákmi. Narodila sa totiž v rodine slovenských grékokatolíkov Alexandra Demjanoviča a Johanny rodenej Suche, pôvodom z Bardejova. Vyznačovala sa intenzívnou spiritualitou, nazývajú ju „americkou svätou Terezou od Ježiška“. Pápež Benedikt XVI. jej 10. mája 2012 prisúdil hrdinský stupeň čnosti, ktorý sa spája s titulom „ctihodná“. Za blahoslavenú bola vyhlásená 4. októbra

2014 v americkom Newarku, čo bolo historicky vôbec prvé blahorečenie, ktoré sa udialo na americkej pôde.

Bl. Sára Šalkaháziová

Za našu sväticu považujeme aj blahoslavenú Sárú Šalkaháziovú, ktorú za pomoc Židom v Budapešti hodili do Dunaja. Narodila sa 11. mája 1899 v Košiciach a krutou smrťou skonala 27. decembra 1944. V roku 1927 vstúpila do rehoľnej Spoločnosti sociálnych sestier v Košiciach, v roku 1937 ju preložili do kláštora v Budapešti, kde počas druhej svetovej vojny skrývala Židov, a to sa jej stalo osudným. Katolícka cirkev ju 17. septembra 2006 vyhlásila za blahoslavenú.

Bl. Zdenka Schelingová

Blahoslavená Zdenka Schelingová sa narodila 24. decembra 1916 v Krivej. Ako absolventka zdravotnej školy pracovala v kláštore Milosrdných sestier v Podunajských Biskupiciach. Keď začiatkom roka 1952 pomohla k úteku kňazovi Štefanovi Košťalovi a trom bohoslovcom, ktorým hrozila smrť, zatkla ju štátna bezpečnosť a po vyšetrovaní a mučení ju súd 17. júna 1952 odsúdil na 12 rokov väzenia. Väzenie a mučenie jej natoľko podlomili zdravie, že 31. júla 1955 zomrela v trnavskej nemocnici. Pápež Ján Pavol II. ju 14. septembra 2003 blahorečil v Petržalke pred Kostolom sv. Rodiny.

Bl. Anna Kolesárová

Najmladšou slovenskou sväticou je blahoslavená Anka Kolesárová, ktorá sa narodila 14. júla 1928 vo Vysokej nad Uhom. Do jej života kruto zasiahla druhá svetová vojna. V stredu večer 22. novembra 1944, prechádzali cez Vysokú vojská Červenej armády. Jeden z červenoarmejcov ju začal obťažovať, vytrhla sa mu z rúk a utekala, no nahnevaný vojak ju zastrelil. Pápež František 6. marca 2018 schválil dekrét o jej mučeníctve. Slávnosť blahorečenia sa konala 1. septembra 2018 na štadióne Lokomotívy v Košiciach.

Umučený Ján Nemec

November 1944 bol na východe Slovenska krutým mesiacom. O polnoci zo 16. na 17. novembra sa tragicky skončil život 33-ročného kňaza Jána Nemca, ktorého na fare prepadla osemčlenná partizánska skupina Čapajev. Uviazali ho o koňa a vliekli popri voze po zamrznutých lesných a poľných cestách osem kilometrov z Lieskovca do Žalobína. Zastali pri rozvodnenej rieke Olke, ktorú mal kňaz Nemec prejsť po zrúbanej jelši ako lávke, namiesto zničeného mosta. Avšak od vysilenia už nevládal. Na mieste mu sovietski, ale aj slovenskí partizáni údermi do hlavy rozsekli lebku a dvoma ranami do hlavy ho surovo zavraždili. Mučeník za Boha a národ. Bude aj on slovenským svätcom? Nájde na to Cirkev odvahu? **Marián Tkáč**

Za slobodu aj na šibenicu

Pokračovanie z 1. strany

Ale my sme to nepocítili. Samozrejme, keď sme sa o tom rozprávali, lebo nie vždy sa mu chcelo o tom rozprávať, ako boli týraní, mučení, bití, nútili ich bosých stáť v mraze, nedostávali jedlo, a ten urán bol najťažší, tak sa mu aj ťažko hľadali slová. Vždy, keď niekomu sčernel nejaký prívesok vedeli, že je zasiahnutý. Že otec prežil do roku 2006 je zázrak. Azda aj preto, že sa veľa venoval prírode a azda aj vypestovaním psychohygieny.

● **Vaši rodičia sa zobrali až potom, keď sa otec vrátil z väzenia. Narodil sa na Morave. Kde sa zoznámili?**

Paradoxne vo väzení. Matka mala jednu sestru a troch bratov. V roku 1939 sa rodina presťahovala do Nového Mesta nad Váhom. Jeden jej brat Jaroslav (Fabok) tam navštevoval gymnázium. Musel aj pracovať, no popritom hrával divadlo, venoval sa športu a bol členom zboru evanjelickej mládeže. V roku 1943 sa dostal do tajného anglického hnutia a pôsobil v odbojovej skupine Flora. Bol tiež funkcionárom Demokratickej strany, kde pracoval do 24. februára 1948, kedy ho zatkli a odsúdili na niekoľko rokov. Vyšetovanie na slobode mu umožnilo ujsť do Nemecka, kde sa dokonca stal členom americkej spravodajskej skupiny. Bol poverený takzvanou priemyselnou a politickou špiónážou. V roku 1949 ho počas jeho prvej misie v Československu zatkli a odviezli do Prahy, kde ho vyšetrovala ŠtB. Súd ho najprv odsúdil na trest smrti, ktorý sa neskôr zmenil na doživotie. V rôznych väzeniach a uránových baniach strávil dlhé roky. Na Pankráci bol aj môj otec a tam sa zoznámil s matkou, ktorá chodila navštevovať svojho brata.

● **Predtým sa otecko s vaším strýkom nepoznal?**

Nie, ale na Pankráci boli blízko seba, pomáhali si. Otec bol súdený štátnym súdom v Brne a v Prahe, lebo sa narodil v Žďari nad Sázavou. Otec videl, že strýko je spravodlivý a čestný človek, nenechal sa zlomiť, preto mu bol sympatický. Vyšetrovatelia im za zradu ďalších ľudí a skupín ponúkali rôzne výhody, aj prepustenie z väzenia. Samozrejme, ak strýko bol šestnásť rokov vo väzení a otec štrnásť, znamená to, že nikoho nezradili. Spolu fárili

vo Veži smrti, kde na nich celý deň padal uránový prach a oni sa nemohli ani osprchovať. Nemali vodu.

● **Hovorili o tom doma?**

Áno, aj o tom, ako otec pomáhal strýkovi, lebo ustavične bol v korekcii. Niekedy mu vhodil dve kocky cukru cez mrežu v zemi alebo kúsok chleba. Párkrát sa stalo, že ho pri tom chytili a tým pádom aj otec išiel do korekcie. Strýko stále s niečím nesúhlasil, bol bojovný, tak mu to zrátali. Vravieval, telo môžete biť aj zlomiť, ale ducha mi nezlomíte. Napokon si to spracovanie vymohli. Strýko s otcom bojovali aj za ostatných. Lebo mnohí si mysleli, že keď sa neozvú, bude dobre. Ale nebolo. Zaujímavý stav zažil strýko počas ostatnej korekcie. Dali ho tam s vysokou horúčkou. Bodaj by nie, keď musel stáť naboso v mraze. Tá korekcia pozostávala z búdky, v ktorej mohol iba stáť, lebo bola taká tesná, že sa v nej nedalo ani sadnúť, ani čupnúť. Navyše kvapkala naňho ľadová voda. Iste rátili s tým, že ho ráno odtiaľ vynesú v plachte. Aké bolo prekvapenie bacharov, keď odtiaľ vyšiel bez horúčky a v celkom dobrom zdravotnom stave. Takže potom sa ho trochu aj báli, zrejme v jeho uzdravení videli zásah vyššej moci. Taktiež nechápali, že sa ničoho nebál. A on prízvukoval, čoho sa mám báť, viac ako smrť mi nemôžu spôsobiť.

● **To boli ťažké skúšky.**

Boli aj ťažšie. Strýko napríklad hovoril, ako museli politickí väzni počúvať výkon trestu smrti. Ten mŕtvu vždy padol a oni to museli počúvať. Otec zasa mal okienko na nádvorie a videl, ako ich vešali. V situácii, keď visel nad nimi trest smrti, to muselo byť neznesiteľné napätie. Napriek tomu otec nezatrpkol, mal ľudí rád, ale komunizmus, to bola konečná.

● **Nepomýšľal otec na to, ako sa dostať z väzenia?**

Určite nie, hoci príležitostí bolo dosť. Tlačili na nich zo všetkých strán. Vyhrážali sa im, že zabijú ich deti, matku a podobne. Strýko bol rád, že sa nedostal do situácie, aby musel riešiť dilemu, zabijeme ti matku, ak neurobiš to alebo to. Vyhrážali sa, rodina sa nebude mať dobre a podobne, ale on nepovolil, lebo vedel, že rodina je silná. Strýko hovoril, že nie každý tam obstál. Keď sa vrátil z väzenia, babka

Janette Drápelová s rodičmi.

Foto archív

skoro odpadla, mal 40 kg, bol koža a kosť. A ešte dlho sa nemohol poriadne najesť, lebo mal strašné bolesti žalúdka. Takže utrpenie pokračovalo.

● **Prečo otca zatvorili?**

Nesúhlasil s režimom. Strata slobody ho tak iritovala, že založili skupinu, ktorá mala robiť podvratnú činnosť. Pomocou trhavín mali odstrániť nejaké autá, sklady, ale zrejme niekto z kamarátov ich zradil a chytili celú skupinu. Navyše otec chcel ujsť z republiky, takže dostal aj paragraf velezrady a hneď návrh na trest smrti.

● **Pri čítaní rehabilitačného uznesenia (na strane 16) z roku 1994 je jasné, že ani v roku 1990, keď došlo k prvému rehabilitačnému konaniu, súd otca celkom nezbavil viny a ponechal mu „primeraný trest“ na dobu päť rokov, čo následne tiež zrušil. Napokon, z rehabilitačného uznesenia vidno, čo všetko, z akých skutkov ho súd vinil. Otecko mal 22 rokov, keď sa dostal do väzenia, čo predtým robil?**

Bol elektrikár, zvärač, vedel robiť s drevom. Väzený bol od roku 1950 a prepustený na amnestiu v roku 1964. Dvakrát mu navrhovali trest smrti, potom doživotie a to mu napokon zmenili na 25 rokov.

● **Do väzenia sa dostal veľmi mladý, prečo tak nenávidel komunizmus, čo mu na ňom prekážalo?**

Myslím si, že preto, že nejstvovala sloboda človeka, života. Tam nešlo len o to, že človek nemohol vycestovať do zahraničia či chodiť do kostola, ale najmä preto, že ktosi dirigoval, čo môžete a čo nie. Chýbala im sloboda. Strýko bol aj politik a filozof a videl do budúcnosti. Že to bu-

de dlho trvať a budú ľudí manipulovať. Vedel aj o ľuďoch, ktorí mali iný názor a odpratali ich do gulagov. Likvidovali ľudí aj bez súdov. A toto všetko im prekážalo, nemohli sa s tým zmieriť, takže sa stali nežiadúci. Strýko tiež spomínal, koľko tam bolo vrahov, darebákov a mali dostatok jedla a politickí väzni, muži či ženy, boli bití, týraní, bez jedla a toto ešte viac poburovalo ľudí. Nútili ich kľaknúť si na stoličku a pendrekom ich šlahali po chodidlách, aby sa priznali k niečomu, čo neurobili.

● **Napriek tomu ich odsúdili. Čo prežívali, vedia len oni. Zverili sa so svojimi pocitmi niekomu?**

Ale áno, strýko ich dokonca vydal knižne. Pred blížiacim sa súdom si veľmi zreteľne uvedomoval, že za to, z čoho ho obviňujú, je špagát. Budem citovať: „Tak to boli dlhé noci, keď človek nespál, lebo to nie je maličkosť, keď ste uzavretý, kde každý je v akejsi obave, strachu. Tam nemáte sa o koho oprieť, že vám dá sily, lebo každý chce tú silu. Tak nakoniec človek sa musel prepracovávať sám k sebe a hľadať silu v sebe. A tam mám dojem, že zase bola výhoda toho, čo mi dala mama po genetickej stránke. ‚Boľšaja Sibír‘, človek zvyknutý na to. Tak naraz ako keby som zachytával takú určitú vnútornú istotu, akože nebudem popravený.“

● **Ale rozsudok znel trest smrti?**

Ten monsterproces trval päť dní. Strýko naň takto spomína: „A keď ste videli, ako ten prokurátor hovorí: ‚A nesúdime vás pre to, čo ste urobili, ale čo by ste boli urobili, keby neboli ostražití a bdeli naši príslušníci. A preto navrhujem trest smrti.‘ Aplauz. Nakomandovaná sála, obrovský aplauz. Smrť. A len kútikom oka som videl rodinu, ktorá tam bola, všetci skrčení, lebo proti tej mase sa nič nedalo robiť, dav

je ako zviera, divoké zviera.“ Predseda súdu však pokračoval a povedal, že s prihliadnutím na paragraf 113 mení sa trest smrti na doživotie.

● **Ako sa rodina mamičky stavala ku skutočnosti, že mali v rodine politického väzňa?**

Mamička mi hovorila, že rodina počúvala rádio a keď čítali mená tých, čo budú popravení a napokon meno jej brata, že je odsúdený na doživotie, tak si všetci vydýchli. Najmä babička, ktorú si starý otec ako legionár priviedol zo Sibíre a tešila sa, že budú žiť v normálnych pomeroch. Kto by bol povedal, že príde taká doba, keď jej zatvoria syna pre politické názory, ale boli veľmi šťastní, že bude žiť. Tam je vždycky šanca. Lenže, aj môjmu otcovi každú chvíľu hovorili, že bude prerokovanie súdu a zasa trest smrti, zasa trest smrti a zasa to napätie.

● **V rodine nedošlo k výčitke, že musela strádať kvôli angažovanému členovi rodiny?**

Nie, nikdy, dokonca aj ďalší matkin brat bol rok vo väzení ako politický väzeň.

● **Čo robil otec po prepustení z väzenia?**

Bývali sme v Bratislave - Lamači a ani v takom veľkom meste si nedokázal nájsť prácu. Takže sa vrátil robiť do bane v Jáchymove. Keď otca prepustili v roku 1964, tak v roku 1965 bola svadba a nasledovali dvoj či trojtýždňovky za robotou do Jáchymova. Takmer až do odchodu na dôchodok. Ako slobodný už nerobil v uráne, ako elektrikár mal roboty dosť.

● **Ako žila rodina s biľagom politického väzňa?**

Tým, že strýka zavreli, bola celá rodina diskriminovaná. Vystaňovali ju, mala veľké problémy. Mama sa nevedela zamestnať.

Chcela študovať hru na klavír, ale povedali jej, že s takýmto posudkom neexistuje. Ani robiť nemohla to, čo by chcela. Jej sestra robila v nejakej sódovkárni, mama sa nakoniec zamestnala v Slovenskej knihe. Ustavične ich kontrolovala Štátna bezpečnosť, či náhodou v zamestnaní nepostúpili na vyšší post. Celá rodina bola diskriminovaná. A strýko povedal, že určite mali odpočúvané byty. Tí komunisti sa stále báli a boja sa doteraz.

● **Máte pocit, že politickí väzni a ich rodiny boli dostatočne odškodnení za svoje utrpenie a štyridsaťročné živorenie na pokraji spoločnosti?**

Keď sa začalo hovoriť o odškodnení, veľmi dlho sa veci nehýbali. Písala som aj prezidentovi, že poslanci návrhy prakticky zmetú zo stola, tvrdia, to nie je pravda, že trpeli. A že stále len o minulosti. Oni neverdia, o čom hovoria. Ale títo ľudia, politickí väzni, sú svedkami brutality bývalého režimu. No oni o tej minulosti nechcú nič počuť. Tvária sa, akoby nejstvovala. Videla som jeden český dokument, otec vtedy ešte žil, v ktorom sa vyjadrovali bývalí bachari o politických väzňoch, že sa mali ako prasatá v žite. Otec to nemohol pozerieť. Takto hovoriť o ľuďoch bitých, týraných, bez jedla? Koľkokrát nedostali žiadne jedlo, veď nech zomrú. A bachar povie, že oni si vymýšľajú. Tak to vie človeka rozčuľiť. A mňa vie nahnevať aj to, keď niektorý politik povie, že to budú riešiť. Odškodnenie politických väzňov stále posúvajú, odkladajú, ale títo ľudia už dosť dlho čakali. Oni nemajú žobrať, oni majú dostať odmenu od štátu za to, že sa vzopreli totalitnej moci. Bol to tvrdý boj, všetci sú už vo vysokom veku a mnohí sa nedožili žiadnej satisfakcie za to, čo museli vytrpieť.

Eva Zelenayová

Zľava Jaroslav Fabok (strýko), Mária Maximovna Faboková (babka), Pavla Faboková (matkina sestra), Ľudmila Drápelová (matka), malá Janette Drápelová, František Drápela (otec) a priateľ rodiny. ● V strede pani Ľudmila Drápelová počas výročnej schôdze PV ZPKO.

Nezabúdajme na 6. október

Môžeme oprávnené predpokladať, že tak ako po iné roky (naše?) hlavnoprúdové médiá ani tentoraz v prvom októbrovom týždni nepripomenú Žilinský manifest zo 6. októbra 1938, teda vyhlásenie autonómie Slovenskej krajiny.

Nemožno to čakať ani od čelných politikov hlásiacich sa k ľuďom liberálnej ideológii a európskym hodnotám, hoci doteraz nevedno, aké to vlastne sú. Skôr pôjdu do Svidníka, kde položením kvetov k nohám veľkej sochy pochybného hrdinu generála Svobodu oslávia deň Československej ľudovej armády. Údajne 6. októbra 1944 niekoľko vojakov čs. armádneho zboru pôsobiaceho v Sovietskom zväze vkročilo na územie Slovenskej republiky a zahájilo jej likvidáciu. Spomienka na vyhlásenie autonómie podľa povojnových zámerov mala byť vymazaná z pamäti národa. Viac ako štyri desaťročia 6. október vyplňali oslavy dňa armády. Nie náhodne bol povestný Zákon na ochranu republiky a ľudovodemokratického zriadenia číslo 231 prijatý práve v deň desiateho výročia vyhlásenia autonómie – 6. októbra 1948.

Autonómia mala svoje obete

Žiaľ, za takého stavu prevážná väčšina slovenskej verejnosti ani netuší, že 6. október 1938 je jedným z najdôležitejších dátumov v dejinách nášho národa. Slovenskí politickí činitelia s výnimkou marxisticky orientovaných strán (komunistov a sociálnych demokratov) sa na porade v Žiline prihlásili k návrhu ústavného zákona o autonómii, vypracovaného pred niekoľkými mesiacmi Hlinkovou slovenskou ľudovou stranou (HSĽS). Ešte ten istý deň bola ustanovená vláda Slovenskej krajiny na čele s podpredsedom HSĽS Jozefom Tisom.

Na Slovensku sa táto dejinná udalosť takmer nespomenie, nie je to dovolené. Prokurátorské prenasledovanie členov obecného zastupiteľstva vo Varíne za to, že nezmenili názov ulice nesúcej meno prvého predsedu autonómnej vlády je mementom pre ostatných. Za desať tričiek s jeho podobizňou sudca vymeral tri roky podmienčne a 3 tisíc eur pokuty. Počas jestvovania takejto demokracie a slobody panujú obavy pripomenúť si autonómiu aj pološeptom. Cesta k slovenskej autonómii trvala takmer poldruha storočia a bola vyplnená zápasom, utrpením, ba aj obetami.

Politické požiadavky z Liptova

Revolúcia roku 1848 ponúkala možnosti o akých sa v predchádzajúcich dobách sotva mohlo snívať. V tom istom čase, keď aj ostatné národy monarchie – Chorváti, Maďari, Rumuni, Srbi, Česi – aj my, Slováci, sme si na májovom zhromaždení v Liptovskom Mikuláši formulovali jazykové, demokratizačné a štátoprávne požiadavky, vrátane vlastného snemu a autonómnej správy.

Muselo prejsť ďalších 13 rokov, kým sme sa pokúsili o čosi podobné. Na Slovenskom kongrese v Turčianskom Svätom Martine bola prijatá požiadavka slovenskej samosprávy na území v podobe Hornouhorského slovenského Okolia s hlavným mestom v Banskej Bystrici. Vo Viedni i v Pešti memorandová aktivisti našli dvere zavreté.

Všetko sa však zmenilo počas prvej svetovej vojny. Americkí Slováci diskutovali o rôznych variantoch štátoprávneho usporiadania strednej Európy so zreteľom na slovenskú budúcnosť. Napokon prevládlo v danej dobe optimálne riešenie – spojenie slovensko-české.

Konkrétnym výsledkom bola Clevelandská dohoda uzavretá 22. októbra 1915 predstaviteľmi Slovenskej ligy a Českého národného združenia. V máji 1918 na porade slovenských predstaviteľov v Martine sa práve najväčší bojovník za autonómiu Andrej Hlinka osvedčil za spoločný štát s Čechmi. O niečo neskôr na americkej pôde bola vypracovaná Pittsburská dohoda. Jej spoluautorom a dvojnásobným signatárom bol Tomáš Masaryk neskôr viacnásobný prezident Československa. Zaručovala síce Slovensku autonómiu, ale všetky podrobnosti o zriadení česko-slovenského štátu prenechala právoplatným predstaviteľom Čechov a Slovákov.

Deklarácia nesvojprávnosti

V Martine 30. októbra 1918 Národná rada slovenskej vetve jednotného československého národa žiadala pre česko-slovenský národ právo sebaurčenia. Deklarácia sa stala dôležitým

argumentom pre českých centralistov, aby odmietali naplniť Pittsburskú dohodu. Slováci sa v Martine vraj dobrovoľne prehlásili za súčasť československého národa a teda samostatný slovenský národ nejestvuje, iba akási vetva, ale tá nemá právo na sebaurčenie. Národné zhromaždenie prijalo vo februári 1920 centralistickú ústavu, ktorá bola v rozpore so zásadami všetkých predchádzajúcich dohôd o slovenskej samospráve.

Česká supremácia v novom štáte a nerešpektovanie predchádzajúcich dohôd vznikli dve desaťročia trvajúci zápas o autonómiu. Je nepochybné, že Slovensko za Prevratu i po ňom potrebovalo českú vojenskú i ekonomickú pomoc, podporu z českej strany v administratíve, školstve i v ďalších sektoroch verejného života. Tá však išla nad rámec potrebného a želaného. Téma, že Slováci musia byť navždy vďační Čechom za to, že ich zachránili od národnej i duchovnej smrti, sa stala akýmsi sloganom prvej republiky a heslom všetkých centralistov. Slovensko zaplavili zástupy doma nepotrebné a často napochytr kurzami vyrobenej českej inteligencie, ktorá zaujala pozície v administratíve a pre Slovákov zrazu neboli miesta. Jedna generácia slovenskej inteligencie potrebná pri budovaní Slovenska bola obetovaná v prospech českých záujmov.

Pohrdanie Slovákov rozhybalo

Stotridsať slovenských úradníkov spomedzi deviatich tisícok zamestnancov pražských ministerstiev a ústredných orgánov – a to v roku 1938 – , štvrtá časť prevaha Čechov v úradoch na Slovensku, jeden brigádny generál Slovákov, popri 137 Čechoch a Čechonemcoch, znevýhodnené železničné tarify, likvidácia priemyslu, masové vysťahovalectvo a dopĺňanie Slovenska na Čechy, ale aj pokrokárstvo, racionalizmus a ateizmus, pohrdanie Slováckmi a ich jazykom, rozhybali slovenské masy. Hnutie za autonómiu malo obrovskú podporu. Viacero návrhov na autonómne usporiadanie z dielne HSĽS Národné zhromaždenie zmietlo zo stola. Bankrot hradnej politiky spečatený 30. septembra Mnichovskou dohodou veľmocí vytvoril podmienky na rýchle riešenie slovenskej otázky. Oslabenie pražského centra, doterajšieho hegemonu nášho priestoru dve desaťročia neochotného na kompromis, otvorilo cestu k Žilinskej dohode a k autonómii. Už nebolo treba klopať na dvere pražských kabinetov, prosiť, žiadať, argumentovať.

Beneš pred autonómiou abdikoval

Deň pred vyhlásením autonómie prezident Beneš, zarytý odporca slovenskej svojbytnosti, ohlásil svoju abdikáciu. O 54 rokov neskôr, tesne pred prijatím deklarácie o zvrchovanosti Slovenska, Benešov politický kotrmelec zopakoval prezident Havel.

Šiesteho októbra 1938 sa v Žiline politické reprezentácie ľudákov a agrárnikov, za asistencie zástupcov SNS, strany živnostníkov a národných socialistov dohodli na podobe autonómie a zložení slovenskej vlády. Praha zamestnaná vyprázdňovaním odstúpených území všetko schválila. Autonómia uspokojila Slovákov a privítali ju aj mnohí Česi. U našich susedov panovali veľké obavy, že Slovensko opustí krachujúcu republiku. V mimoriadne ťažkej dobe pod hrozbou odtrhnutia južných území a obsadenia celého „Felvidéku“ maďarskou armádou, začala autonómna vláda na čele s Jozefom Tisom budovať slovenskú samosprávu. Aby Slovensko v neistých časoch obstálo čo najlepšie, slovenskí poslanci a senátori centralistických strán účinkujúci doposiaľ v Národnom zhromaždení zahodili stranické tričky a vstúpili do Hlinkovej slovenskej ľudovej strany, ktorá sa zmenila na HSĽS - Strana slovenskej národnej jednoty. Na posilnenie zjednocovacieho trendu a na odstránenie straníckych škriepok, ktoré doposiaľ oslabovali slovenskú spoločnosť, vláda vyhlásila nedeľu 20. novembra za deň slovenskej jednoty, lásky a zmierenia. Vyšňovaná autonómia trvala len päť mesiacov, bolo to však náročné obdobie, ktoré mohli zvládnuť len pevné charaktery, odbornosť a obetavosť politických predstaviteľov. Po Viedenskej arbitráži bolo treba zaopatríť tisíce utečencov z južného územia, pripravovať voľby do slovenského snemu a popasovať sa s množstvom ďalších úloh a to všetko v tieni neúprimnej politiky Prahy, kde sa čakalo na vhodnú chvíľu umožňujúcu skončiť s autonómiou. V týchto nesmierne ťažkých skúškach ministri autonómnej vlády aj vďaka všeobecnej podpore a obetavosti máš obstáli. Dve desaťročia rokov z Prahy znejúce živé tvrdenia reprodukované slovenskými koryfejmi centralistov, že Slováci nie sú schopní spravovať si svoje veci sami, boli navždy vyvrátené.

Ivan Mrva

Silvia Haladová, Stanislav Labjak: Vyprosený a vymodlený

Názov knihy **Vyprosený a vymodlený**, ktorú vydal **Ústav pamäti národa** v roku 2022, na prvý pohľad zvädza k úvahe, že ide azda o „vymodlené a vyprosené“ dieťa. V skutočnosti sa za titulkom skrýva vyprosenie a vymodlenie otca rodiny z krutého väzenia. Takmer 400 stranová publikácia má v úvode dve faktograficky vedecky podložené štúdie historikov - **Silvie Haladovej** a **Stanislava Labjaka**. Jadrom knihy je vyše 700 zachovaných listov väzňa neslávnych Jáchymovských baní a moravského Mírova Juraja Hurného a jeho manželky **Elišky Hurnej**. Manželia si ich vymieňali počas desiatich rokov väzenia neprávom odsúdeného politického väzňa Juraja Hurného. Je to kniha – dokument o reálnom období nášho štátu, ale aj svedectvo dozrievania dvoch bytostí - manželov, postihnutých utrpením, odlúčením, sociálnou biedou osamotej manželky politického väzňa, navyše s malým synčekom. Väzňa, na návštevu ktorého si musela celoročne šoriť peniaze, aby sa odviezla so synom na povolenú návštevu zo Slovenska do Jáchymova.

Juraj Hurný, kedysi príslušník Slovenskej armády, po vojne túžil žiť normálny civilný život v kruhu rodiny, zloženej z malého synčeka Juraja a manželky (predtým vdovy, ktorej prvého manžela zastrelili v prvých dňoch Povstania zdivočelí povstaleckí banditi). Nezákonnosť a udavačstvo, ktoré vládli v neblahých rokoch polovice minulého storočia, viedli k tomu, že 11. marca 1950 Juraj Hurného zatkli. Dôvodom bol nájdený list bratovi Jánovi do Kanady, v ktorom sa zaručil za priateľa, ktorý chcel - podobne ako rodina Hurných - emigrovať do Kanady. Plánovaný útek dotyčného bol však zmarený konfidentským prevádzkačom.

Po násilnom vyšetrovaní prezradil priateľ mená a detaily vzájomného stretnutia, od čoho sa odvíjalo zatknutie a následný proces s Jurajom Hurným. Odsúdili ho 7. júla 1950 na šesť rokov, no po odvolaní sa prokurátora dokonca na 12 rokov odňatia slobody! Amnestiu dostal od prezidenta republiky až po uplynutí desiatich rokov väzenia.

Kniha plná autentických dokumentov

Na vydaní knihy má zásluhu aj syn Juraja Hurného - Juraj Hurný ml., vynikajúci umelec. Spočiatku sólista - tenorista Opery SND, spolužiak (aj kolega) Petra Dvorského na Konzervatóriu v Bratislave, po návrate otca z väzenia a uplynutí istého časového úseku (a naliehaní vedenia SND, aby Juraj Hurný vstúpil do KSČ), nasledovala emigrácia celej rodiny do Rakúska. Stal sa sólistom Opery v Gazi, ako aj hosťujúcim spevákom v mnohých európskych operných domoch a na vystúpeniach Svetového kongresu Slovákov v zahraničí. Juraj Hurný ml. sa významne podieľal na sprístupnení rodinných

foto-dokumentov, ale aj ďalších dokumentov z pozostalosti svojich už nežijúcich rodičov.

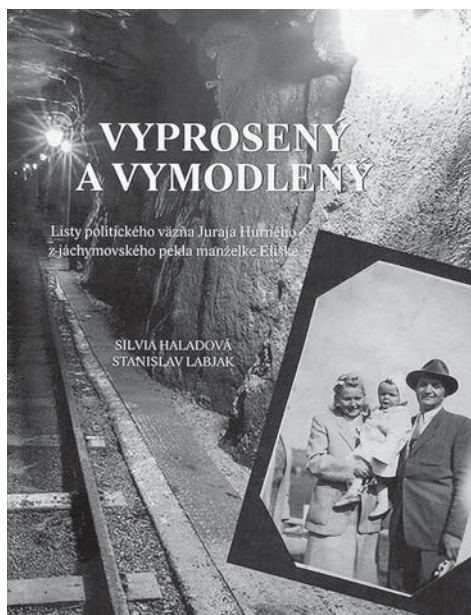
Okrem dokumentačnej hodnoty a svedectva o dobe, na ktorú si ešte azda žijúci svedkovia spomínajú, je to kniha o neobyčajnej láske a vernosti odlúčených manželov, rodičov jediného syna. Eliška ho vychovávala aj podľa morálnych zásad a neustáleho záujmu väzneného manžela. Láska a ver-

nosť, viera v návrat i vyslobodenie otca rodiny, no najmä pevná kresťanská viera obom manželom pomohli prekonať roky odlúčenía. Mimoriadne početné, hlboké a ľudsky zrelé sú najmä listy Juraja Hurného, ktorý v každom riadku preukazuje svojej žene vernosť, lásku, odporúčania, pričom v listoch sa sám utvrdzuje v manželskej vernosti a prehľbuje duchovne. Ani v jednom liste sa neznižuje na opisovanie vzťahov medzi väzňami, ich malichernými príhodami, opismi jednotlivcov, či prežívaním utrpenia na samotke, ktorú okúsil dokonca s „pohodeným“ mŕtvym spoluväzňom, čím sa malo jeho trápenie znásobiť. ŠtB sa totiž ešte aj vo väzení snažila zlomiť odpor politických väzňov nátlakom na spoluprácu, čo sa jej v prípade J. Hurného nepodarilo. Čo sa podarilo, držať ho plných desať rokov vo väzení a prenasledovať aj kvôli zdôrazňovaniu katolíckej viery v jeho listoch manželke.

Jeho listy sú úvahami o živote, plné záujmu o rodinu, ktorá sa trápi na slobode v biednych sociálnych podmienkach. Listy manželky Elišky sú menej početné (mnohé boli zlikvidované počas ôsmich sťahovaní mladej ženy, ktorá žila u príbuzných, neskôr v prenajatej izbe, zmenami jej zamestnania, starosťou o každodenné prežitie atď.). Svedčia však rovnako o hĺbke a vernosti tejto ženy, o jej samote a spoločenskom vylúčení, o živote mimoriadne inteligentnej, hudbu milujúcej, no zo dňa na deň opustenej manželky s malým dieťaťom. Aké utrpenie musela prežívať, keď sa dozvedela, že manžel dostal v bani infarkt, celoživotnú reumu, že pri vyšetrovaní mu dokonca skaličili nohu...

Kniha **Vyprosený a vymodlený**, s podtitulom **Listy politického väzňa Juraja Hurného z jáchymovského pekla manželke Eliške** je dvojakým zážitkom pre čitateľa, ktorý chce poznať fakty z našej minulosti: v historických štúdiách **Stanislava Labjaka** a **Silvie Haladovej** sa veľa zaujímavého a podstatného dozvie o samotnej rodine Hurných už pred väzením otca a manžela, ako aj o živote Elišky Hurnej, ktorá stratila prvého manžela v prvých dňoch SNP. Obaja historici však nečerpajú len z rozprávania syna, ale dôsledne citujú predovšetkým z prameňov a dokumentov (zvlášť Ústavu pamäti národa), ďalšia početná použitá literatúra dopĺňa v závere knihy toto vzácne svedectvo o jednej tragickej etape nášho štátu.

Terézia Ursínyová

STALO SA

1. októbra 1869 bolo založené rk. Gymnázium v Kláštore pod Znievom.

1. októbra 1950 sa v Rožňave konala tajná kňazská vysviacka kardinála Jána Chryzostoma Korca.

2. októbra 1952 v procese pred Štátnym súdom v Košiciach boli odsúdení na trest smrti za „teroristickú činnosť a špionáž v prospech USA“ príslušníci Bielej légie: Ján Rešetka, Michal Mihok, Bohumil Gruber a Dr. Bodnár na trest smrti, Stanislav Hadač na doživotný žalár, Ján Minárik na 25 rokov, Jozef Ležák na 18 rokov a M. Madej na 15 rokov väzenia.

6. októbra 1938 podpredseda HSĽS Jozef Tiso pozval do Žiliny členov Výkonného výboru Hlinkovej slovenskej ľudovej strany. K nim sa pripojili aj predstavitelia všetkých dôležitejších politických strán Slovenska a podpísali spoločné Vyhlásenie o autonómii Slovenska v rámci česko-slovenského štátu.

6. októbra 1948 Národné zhromaždenie v Prahe vynieslo zákon na ochranu ľudovodemokratickej republiky. Tento zákon č. 231/1948 a nariadenia, ktoré sa k nemu pripájali, postupne odstránili všetky pozostatky demokratického právneho poriadku v Česko-Slovenskej republike.

8. októbra 1938 prvá autonómna vláda Slovenska slávnostne prišla do Bratislavy a ujala sa výkonu štátnej moci na Slovensku. Jedným z jej prvých opatrení bol dekrét ministerstva vnútra o zastavení činnosti KSČ na Slovensku.

9. októbra 1919 sa Andrej Hlinka vrátil do Ružomberka. V noci z 11. na 12. októbra ho českí četníci odviekli z Ružomberka na Moravu a bez súdneho pokračovania ho väznili najprv v Mírove, potom v Brodke a nakoniec v Podolí pri Prahe až do 28. apríla 1920, keď ho museli prepustiť, lebo bol zvolený za poslanca do pražskej snemovne.

10. októbra 1938 predseda autonómnej vlády Slovenskej krajiny Jozef Tiso prvým vládnym nariadením vyhlásil slovenčinu za jediný úradný jazyk na Slovensku.

10. októbra 1919 bola založená Univerzitná knižnica v Bratislave.

12. októbra 1985 zomrel v Bec-

kove Andrej Marsina, kňaz, člen Štátnej rady SR. Po príchode frontu zaistený a odsúdený na 4,5 rokov väzenia a na osem rokov straty občianskych práv. Svojho švagra židovského pôvodu zachránil pred odvlečením do koncentračného tábora. Narodil sa 28. novembra 1885 v Žiline.

13. októbra 1914 bola otvorená Alžbetínska univerzita v Bratislave.

18. októbra 1918 T. G. Masaryk vydal Washingtonskú deklaráciu (Vyhlásenie nezávislosti československého národa dočasnou vládou Československa), ktorou jeho „vláda“ vyhlásila samostatnosť česko-slovenského štátu. Česko-Slovensko teda formálne vzniklo v zahraničí, bez akéhokoľvek prejavu súhlasu obyvateľstva území, na ktoré si jeho tvorcovia robili nároky.

21. októbra 1947 československá vláda v Prahe predložila návrh zákona o stíhaní trestných činov proti štátu. Zákon mal odstrániť pochybnosť, či takéto činy na Slovensku sa majú stíhať podľa zákona na ochranu republiky č. 50/1923, alebo podľa zákona Slovenskej republiky č. 320/1940 Sl. z.

22. októbra 1997 na bratislavskom cintoríne v Ružinove sme sa rozlúčili so zraneným človekom za práva slovenského národa, podpredsedom organizácie politických väzňov JUDr. Valentom Michalíkom.

23. októbra 1915 na spoločnej konferencii Slovenskej ligy a Českého národného združenia v Clevelande uzavreli prvú dohodu o spolupráci amerických Čechov a Slovákov, ktorá vošla do dejín ako **Clevelandská dohoda**. Český návrh tejto dohody bol stručný a jasný: Program: 1. Samostatnosť tak Česka, ako aj Slovenska. 2. Spojenie českého a slovenského národa vo federatívnom zväzku štátov s úplnou národnou autonómiou Slovenska, s vlastným snemom, s vlastnou štátnou správou, úplnou kultúrnou slobodou, teda aj s plným právom užívania slovenského jazyka, s vlastnou finančnou a politickou správou, so štátnym jazykom slovenským.

25. októbra 1949 vláda zriadila Úrad pre veci cirkevné, na ktorého čelo postavila komunistického predáka A.

Čepičku. Jeho poverencom pre Slovensko sa stal G. Husák.

25. októbra 1940 obnovili vychádzanie Katolíckych novín.

26. októbra 1939 na slávnostnom zasadnutí Slovenského snemu jednotomyseľne zvolili za prvého prezidenta Slovenskej republiky Dr. Jozefa Tisu, ktorému hneď oznámili výsledok voľby. Zložením Ústavou SR predpísanej prísahy bol uvedený do úradu.

26. októbra 1942 Spojené štáty americké uznali Benešovu „československú vládu v zahraničí“.

27. októbra 1907 maďarskí žandári strieľali do zhromaždeného davu veriacich, ktorí protestovali proti maďarským kňazom vyslaným do ich obce Černovej, aby vysvätili nový kostol. Zavraždili 15 osôb a vyše 80 osôb zranili. Občania Černovej žiadali, aby kostol vysvätil ich rodák Andrej Hlinka, z ktorého iniciatívy bol kostol postavený. Maďarské súdy potom ešte súdili 55 obyvateľov Černovej a odsúdili 22 mužov a 16 žien spolu na 36 rokov a 6 mesiacov väzenia.

27. októbra 1944 prieskumná hliadka pozostávajúca zo siedmich nemeckých vojakov obsadila baštu Povstania v Banskej Bystrici. Jediná streľba sa ozývala v okolí liehovaru.

27. októbra 1945 americká vláda vydala Dr. Jozefa Tisu a ďalšie slovenské politické osobnosti vláde Československej republiky. E. Beneš vydal „prezidentský dekrét“ č. 137/1945 o trestaní niektorých previnení proti národnej cti (tzv. malý retribučný dekrét), o zaistení nespoľahlivých osôb a o osobitných táboroch pre nútené práce.

27. októbra 1968 Národné zhromaždenie ČSSR prijalo ústavný zákon č. 143/1968 o československej federácii.

29. októbra 1815 sa v Uhrovci narodil Ľudovít Štúr.

Oktober 1893 minister osvetý gróf Albín Csáky vydal nariadenie, ktorým rozkázal na mieste prepustiť zo služby všetkých učiteľov, ktorí nevedia po maďarsky.

Oktober 1990 – boli obnovené kňazské semináre v Banskej Bystrici, Nitre, Prešove a v Spišskej Kapitule.

PRIPOMÍNAME SI

V októbri si pripomínáme významné životné jubileá týchto našich členov. Spomíname aj na tých, ktorí sa tejto slávnosti nedožili.

55 rokov

Daniel Magyar, Hrnčiarovce nad Parnou
8.10.1967

60 rokov

Milan Michálek, Bratislava 3.10.1962

70 rokov

Mária Sýkorová, Bratislava 13.10.1952

80 rokov

Michal Manduch,
Bánovce nad Bebravou 3.10.1942
Mária Libiedziková, Nitra 25.10.1942
Ing. Ivan Liday, Nitra 28.10.1942

81 rokov

Marianna Kršková, Topoľčany
9.10.1941

82 rokov

Mária Ištóková, Košice 10.10.1940

83 rokov

Ján Mravec, Ivanka pri Dunaji
19.10.1939

85 rokov

Aľžbeta Bileková, Jablonov 6.10.1937

Agnesa Molčanová, Jablonov
16.10.1937

87 rokov

Zuzana Mathiová, Bratislava 6.10.1935
Ing. Michal Záhorský, Bratislava
8.10.1935

88 rokov

Magdaléna Šporerová, Bratislava
23.10.1934

89 rokov

Anna Petrušková, Jamník 24.10.1933
Ondrej Šišulák, Bratislava 6.10.1933

90 rokov

Anna Palenčárová, Behárovce
11.10.1932
Mária Herodeková, Nitra 1.10.1932

91 rokov

Jozef Baláž, Trenčín 8.10.1931
MUDr. Teodor Streicher, Bojnice
9.10.1931

94 rokov

Lívia Brhlovičová, Bratislava
30.10.1928

98 rokov

Anna Polačková, Bratislava 20.10.1924

Jubilantom srdečne blahoželáme

PRISPELI NA SVEDECTVO

JUDr. Peter Brňák, Bratislava 50 EUR
MUDr. Dagmar Pechová, Bratislava 20 EUR
Viliam Horák, Bánovce nad Bebravou 5 EUR
Michal Malatinský, Bratislava 10 EUR
Jozef Mikuš, Častá 12 EUR
Vladimír Havrilla, Bratislava 50 EUR

*Darcom vyslovujeme
úprimné poďakovanie*

Výzva

Vážení členovia PV ZPKO, sympatizanti, priatelia. Minister vnútra SR Roman Mikulec sa rozhodol, že rezort už nebude viac financovať náš časopis Svedectvo a radikálne znížil našej organizácii výšku štátnej dotácie. Nedostatok peňazí nás núti obrátiť sa na Vás s výzvou o pomoc. Vydávanie Svedectva nie je ďalej možné zabezpečiť z prostriedkov štátnej dotácie, preto sa obraciame na Vás s prosbou, vyhľadať vo Vašom okolí potenciálnych sponzorov nášho časopisu. Ak nebude vychádzať, akoby sme stratili nástroj prezentácie vlastného jestvovania. Azda neprajníci by sa tomu aj potešili. Veríme však, že sa nájdú podporovatelia ideálov, za ktoré sme trpeli, a ktoré hodlame aj naďalej chrániť a obhajovať. Záujemcovia o pomoc pre naše Svedectvo môžu poslať svoj príspevok na číslo účtu: SK74 3100 0000 0040 0012 8109, alebo sa kontaktujú na tel. číslo: 02-52 63 81 56.

Darcom úprimne ďakujeme.
Vedenie PV ZPKO
a časopisu Svedectvo

■ PRIPOMÍNAME

Úradné hodiny v kancelárii Predsedníctva PV ZPKO v Bratislave na Obchodnej ulici č. 52 sú **v pondelok a v stredu od 9.00 hod. do 12.00 hod.**

Upozorňujeme našich členov, že mimo úradných hodín sa telefonicky nedovolia do kancelárie Predsedníctva PV ZPKO.

Oberačka vo Sv. Jure

Predseda regionálnej pobočky PV ZPKO v Pezinku Jozef Herman zbiera plody svojej práce. Má rád vinohrad, aj keď práca v ňom nie je prechádzka ružovým sadom.

tesení je pravomocné dnem 24.5.1994

KÝ SOUD V BRNĚ

9.11.2002

U s n e s e n í.

Krajský soud v Brně rozhodl v neveřejném zasedání konaném dne 5. 5. 1994 o rehabilitaci dle § 22a odst. 1 zákona č. 119/90 Sbírky ve znění jeho novely zákona č. 633/92 Sbírky t a k t o :

Pan František Drápala,

nar. 13. 4. 1928, bytem Bratislava, Blagojevova č. 7,

je ú č a s t e n r e h a b i l i t a c e

podle § 22a odst. 1 písm.a zákona č. 119/90 Sbírky ve znění jeho novely zákona č. 633/92 Sbírky, pokud jde o zločin veřejného násilí vydírání podle § 98 trestního zákona z roku 1852, zločin krádeže podle § 8, § 171, § 173, § 174 Ia, Iia, c) trestního zákona z roku 1852, zločin podle § 4, § 5 zákona č. 134/1885 o třaskavinách, kterými byl uznán vinným rozsudkem státního soudu v Brně ze dne 19. 4. 1951, čj. Ts II/III 24/50-315.

Podle § 22a odst. 1 věta druhá zákona č. 119/90 Sbírky ve znění jeho novely č. 633/92 Sbírky se výše uvedený rozsudek zrušuje ve výroku o vině, pokud jde o zločin veřejného násilí vydírání podle § 98 trestního zákona z roku 1852, zločin krádeže podle § 8, § 171, § 173, § 174 Ia, Iia, c) trestního zákona z roku 1852, zločin podle § 4, § 5 zákona č. 134/1885 o třaskavinách, jakož i ve výroku o trestu a trestní stíhání ohledně těchto činů

se z a s t a v u j e.

Analogicky podle § 14 odst. 3 zákona č. 119/90 Sbírky se zároveň zrušují všechna další rozhodnutí obsahově na původní rozhodnutí navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž zrušením došlo, pozbyla podkladu.

Podle § 22b odst. 1 zákona č. 119/90 Sbírky ve znění jeho novely č. 633/92 Sbírky se zrušuje výrok o stanovení přiměřeného trestu v trvání pěti let z usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 28. 11. 1990, čj. 2Rt 285/90-14.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Brně přezkoumal výše uvedený rozsudek ve světle ustanovení § 22a zákona č. 119/90 Sbírky ve znění jeho novely zákona č. 633/92 Sbírky a dospěl k závěru, že se na pana Františka Drápala vztahuje rehabilitace podle § 22a odst. 1 písm. a) zákona č. 119/90 Sbírky ve znění jeho novely č. 633/92 Sbírky,

1Rt 124/93

pokud jde o zločin veřejného násilí vydírání podle § 98 trestního zákona z roku 1852, zločin krádeže podle § 8, § 171, § 173, § 174 Ia, Iia, c) trestního zákona z roku 1852, zločin podle § 4, § 5 zákona č. 134/1885 o třaskavinách.

V souladu s ustanovením § 22a odst. 1 věta druhá zákona č. 119/90 Sbírky soud zrušil rozsudek, který je uvedený ve výroku tohoto usnesení, ve výroku o vině, pokud jde o zločin veřejného násilí vydírání podle § 98 trestního zákona z roku 1852, zločin krádeže podle § 8, § 171, § 173, § 174 Ia, Iia, c) trestního zákona z roku 1852, zločin podle § 4, § 5 zákona č. 134/1885 o třaskavinách, jakož i ve výroku o trestu a trestní stíhání ohledně těchto činů zastavil.

Analogicky podle § 14 odst. 3 zákona č. 119/90 Sbírky soud zároveň zrušil všechna další rozhodnutí obsahově na původní rozhodnutí navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž zrušením došlo, pozbyla podkladu.

Podle § 22b odst. 1 zákona č. 119/90 Sbírky ve znění jeho novely č. 633/92 Sbírky soud zrušil výrok o stanovení přiměřeného trestu z usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 28. 11. 1990, čj. 2Rt 285/90-14.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení lze podat stížnost do tří dnů od oznámení k Vrchnímu soudu v Praze prostřednictvím Krajského soudu v Brně. Státní zástupce může podat námitku do 60 dnů od oznámení usnesení k Nejvyššímu soudu České republiky prostřednictvím Krajského soudu v Brně.

Krajský soud v Brně
dne 5. 5. 1994

JUDr. Jiří Šoukal, v. r.
předseda senátu
Za správnost vyhotovení